

Over de Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente Dordrecht. Wij onderzoeken de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur van de gemeente.

De Rekenkamercommissie presenteert in dit werkprogramma de voorlopige onderzoeksagenda voor 2022. De ambitie is om in 2022 twee lopende onderzoeken uit 2021 af te ronden en vier onderzoeken die wij in 2022 op starten. Daarnaast initiëren we in kwartaal II en IV een aantal nieuwe onderzoeken (waarvan we de onderwerpen ophalen bij de nieuwe raad) om de voortgang te waarborgen.

Bij de selectie van onderzoeksonderwerpen voor 2022 heeft de Rekenkamercommissie goed geluisterd naar de behoeftes van de raad. Met fracties zijn inventariserende gesprekken gevoerd.

Ook heeft er schriftelijke uitvraag naar mogelijke onderzoeksonderwerpen plaatsgevonden. De Rekenkamercommissie Dordrecht probeert met haar onderzoeken zo dicht mogelijk aan te sluiten op de actualiteit en bij onderwerpen die voor de inwoners van Dordrecht van belang zijn.

De volgende onderwerpen worden opgepakt:

1. Dakloze jongeren
2. Lessen coalitieakkoord
3. Integraal meerjarenonderzoek naar wonen Deel II Woonkwaliteit
4. Bereikbare Stad
5. Nog te bepalen in overleg met de nieuwe gemeenteraad
6. DoeMee onderzoek NVRN naar de verduurzaming van overheidsgebouwen

Contact met de Rekenkamercommissie

Wij horen graag van u.
Via de secretaris Mara Damen kunt u contact met ons opnemen.
Telefoon: 06-12868642
Mail: m.damen@dordrecht.nl
Postadres: Postbus 8, 3300 AA Dordrecht
Of volg ons op twitter [@RKCDordrecht](https://twitter.com/RKCDordrecht) of [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/rekenkamercommissie-dordrecht)

Over dit werkprogramma

De Rekenkamercommissie heeft dit werkprogramma opgesteld op basis van een inventarisatie bij de verschillende gemeenteraadfracties in Dordrecht.

Op basis van deze inventarisatie wordt een groslijst opgesteld. Vervolgens wordt door de Rekenkamercommissie gekeken of het onderwerp bijvoorbeeld onderwerp is van het college-akkoord en of er recent al over is gesproken in de raad. De Rekenkamercommissie maakt vervolgens een

werkprogramma waarbij naast de bovengenoemde criteria de onderwerpen in onderliggende samenhang worden bekeken. De Rekenkamercommissie wil op het gehele beleidsterrein van de gemeente actief zijn en bijvoorbeeld niet alleen naar onderwerpen rond wonen of juist alleen rond welzijn kijken. Deze afweging heeft geresulteerd in het voorliggende werkprogramma.

Wij publiceren in 2022 de volgende onderzoeken die wij zijn gestart in 2021.

1. DoeMee-onderzoek NVRR: de praktijk van de Wob

De Rekenkamercommissie is in 2021 een onderzoek gestart naar de praktijk van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Dit onderzoek wordt uitgevoerd i.s.m. de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR).

Aanleiding

Het DoeMee-onderzoek 2021 heeft als onderwerp de praktijk van de Wet openbaarheid van bestuur, oftewel de Wob. Openbaarheid is geen gunst die een overheid verleent, maar een recht van een burger. Het stelt hem of haar onder meer in staat de overheid te controleren. Dat is geregeld in de Wob. Wie iets wil weten over bijvoorbeeld een bepaald besluit van de overheid kan hiervoor een Wob-verzoek indienen bij de betreffende overheid. Overheden moeten hier in principe gehoor aan geven, al kan besloten worden bepaalde informatie niet openbaar te maken. Bijvoorbeeld in geval van privacy- of bedrijfsgevoelige informatie. In de Wob is ook geregeld dat overheden binnen een bepaalde termijn op een Wob-verzoek moeten reageren.

Doelstelling

De Rekenkamercommissie van Dordrecht wil met dit onderzoek graag inzicht geven in:

- (1) de wijze waarop de gemeente Dordrecht het beleid en de organisatie ten aanzien van de afhandeling Wob-verzoeken heeft vormgegeven,
- (2) de resultaten van dit gevoerde beleid,
- (3) de informatievoorziening aan de burger, het college en de volksvertegenwoordiging over deze resultaten.

Planning

De planning is erop gericht om u in het tweede kwartaal van 2022 onze bevindingen aan te kunnen bieden. De Rekenkamercommissie laat de uitvoering van dit onderzoek bij de NVRR en de onderzoekers van Profacto. Mara Damen is lid van het onderzoeksteam van de NVRR en lid-rapporteur van dit onderzoek. Zij is beschikbaar voor beantwoording van eventuele inhoudelijke vragen.

2. Praktisch onderzoek

De Rekenkamercommissie heeft gekozen voor een praktisch onderzoek in de vorm van een symposium en werkateliers waarbij de thema's kaderstellen en toerisme aan elkaar worden gekoppeld. De Rekenkamercommissie organiseert dit praktische onderzoek i.s.m. diverse partijen.

Aanleiding

- Uit de evaluatie met o.a. de ambtelijke organisatie inzake het functioneren en de werkwijze van RKC Dordrecht, kwam naar voren dat wij kwalitatief hoogwaardige onderzoeken opleveren, maar dat deze wat traditioneel van aard zijn. Dit hebben we opgepakt als uitdaging om de aanpak hier en daar wat speelser en meer

van deze tijd te maken. Dit praktisch onderzoek is daar een resultaat van;

- Uit eerdere onderzoeken van de RKC kwam naar voren dat de raad beter zijn kaderstellende rol op kan pakken;
- Het thema toerisme is eerder opgehaald bij uw fracties als onderwerp voor onderzoek en is aangekondigd in ons Werkprogramma voor 2021. We staan voor een kantelpunt na de Corona- tijd, wat zal dit betekenen voor het toerisme in Dordrecht? Het leek ons een mooie aanleiding om met dit thema in combinatie met kaderstellen, praktisch aan de slag te gaan in werkateliers. Deze zijn exclusief voor de raads- en commissieleden. Het symposium is voor alle belangstellenden toegankelijk.

De Rekenkamercommissie heeft met dit onderzoek het volgende voor ogen:

- De Rekenkamercommissie wil de Raad ondersteunen bij het versterken van haar kaderstellende rol, maar tegelijkertijd ook de vraag stellen is kaderstellen nog wel van deze tijd? En hoe doe je dat bij integrale thema's waaraan meerdere beleidsterreinen raken (zoals bij toerisme);
- Uit onderzoek blijkt dat er niet veel bekend is op welke manier raadsleden in de praktijk hun kaderstellende rol vervullen. Wij willen met dit onderzoek nieuwe inzichten verkrijgen. M.n. of het beschikbare instrumentarium (nog) afdoende is;
- Deze praktische manier van onderzoek levert bovendien een grotere doorwerking van Rekenkameronderzoek op.

Planning

De planning is erop gericht om u in het eerste kwartaal van 2022 onze bevindingen aan te kunnen bieden in de vorm van een Rekenkamerbrief.

Onderzoeksonderwerpen voor 2022

1. Dakloze jongeren

De Rekenkamercommissie Dordrecht wil een onderzoek uitvoeren naar het gemeentelijke beleid rond dakloze jongeren.

Er zijn ongeveer 10.000 jongeren tussen 18 en 27 jaar dak- en thuisloos in Nederland. Zij leven op straat of moeten steeds ander onderdak vinden, zoals in de opvang of bij vrienden of kennissen.

Deze jongeren hebben vaak meer problemen tegelijk. Bijvoorbeeld geldproblemen, een verslaving of psychische problemen. Ook hebben sommigen een verstandelijke beperking.

Dak- en thuisloze jongeren hebben geen stabiel leven. Zij hebben ondersteuning nodig om hun leven op te bouwen met een woning, opleiding of werk. Voor elke jongere ziet de juiste ondersteuning er anders uit. Alle reden dus om alles op alles te zetten om de positie van deze kwetsbare groep in beeld te hebben.

In Dordrecht zijn in vergelijking met de rest van Nederland veel daklozen. Over de situatie van dakloze jongeren is relatief weinig bekend.

Toch is er een gemeentelijke rol. Met ingang van 1 januari 2015 heeft de gemeente een bredere verantwoordelijkheid gekregen in het sociaal domein. Maatschappelijke opvang viel voor die tijd ook al onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid (Wmo 2007), maar moet sinds 2015 in samenhang worden uitgevoerd met de taken die onder de Wmo vallen, onder meer begeleiding (voorheen AWBZ) en beschermd wonen.

Daarnaast introduceert de Wmo 2015 een grotere nadruk op zelfredzaamheid en de verantwoordelijkheid voor de gemeente om voor iedereen, die zich meldt met een verzoek om ondersteuning, een integraal onderzoek te doen naar de hulpbehoefte en op basis daarvan een passend aanbod voor ondersteuning te bieden.

Met dit onderzoek beoogt de Rekenkamercommissie:

- te beoordelen of de gemeente voldoende inzicht heeft in de aard, omvang en samenstelling van de doelgroep van de maatschappelijke opvang en de ontwikkelingen daarin;
- te beoordelen of er adequate preventieve maatregelen tegen dakloosheid zijn genomen;
- te beoordelen of de gemeente een adequate toegang realiseert voor de doelgroep;
- te beoordelen of de gemeente erin slaagt tijdige doorstroom naar vormen van (institutioneel) wonen, zorg en begeleiding te realiseren;

- te beoordelen of de gemeente erin slaagt tijdige uitstroom naar definitieve woningen/woonvormen te realiseren.

De centrale onderzoeksvraag luidt:

In hoeverre neemt de gemeente adequate maatregelen om dakloosheid bij jongeren te voorkomen en realiseert zij in opzet en in praktijk een adequate toegang voor dakloze jongeren tot de nachten crisisopvang, een adequate doorstroom naar vormen van (institutioneel) wonen, zorg en begeleiding.

De Rekenkamercommissie wil enerzijds kijken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door de gemeente gevoerde beleid rond dakloze jongeren. De Rekenkamercommissie wil ook inzicht in de impact van het gevoerde beleid. Een vergelijking met benchmarkgemeenten is gewenst, om te kunnen bepalen of er bijvoorbeeld sprake is van onevenredige verwachtingen en veronderstellingen rond het gemeentelijke beleid.

2. Lessen coalitieakkoord

De Rekenkamercommissie Dordrecht wil een WORKSHOP organiseren als handreiking voor een toekomstig kwalitatief hoogstaand coalitieakkoord.

Aangezien er geen wettelijke richtlijnen of aanwijzingen bestaan ten aanzien van de indeling en de inhoud van een coalitieakkoord, zijn gemeentebesturen vrij in de wijze waarop zij een uitwerking geven van de meerjarige beleidsmatige koers voor de gehele collegeperiode. Daarom is het niet gewenst om als Rekenkamercommissie Dordrecht de gemeente Dordrecht voor te schrijven hoe ze een coalitieakkoord zou moeten opstellen.

Tegelijkertijd lijkt het ontbreken van concrete richtlijnen en aanwijzingen bij sommige gemeenten er ook toe te leiden, dat deze gemeenten worstelen met vragen als: Wat moet erin? Hoever ga je in het uitwerken van speerpunten in meetbare en tijdgebonden prestaties en effecten? Wat is een coalitieakkoord eigenlijk voor document? Dient het om sturing te geven aan de uitvoering van beleid of heeft het een ander doel? En is wel na te gaan wat er terecht is gekomen van de ambities uit het afgelopen coalitieakkoord?

Juist om de gemeente Dordrecht na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 ondersteuning te bieden bij het beantwoorden van bovenstaande vragen, beoogt de workshop, aan de hand van een aantal criteria, die we verwerken in stellingen:

1. Een beeld te geven van het gevoel dat er heerst bij de raadsleden inzake de werkbaarheid (en controleerbaarheid) m.b.t. de voorgenomen ambities in het huidige coalitieakkoord;
2. Aangrijpingspunten te bieden voor de gemeenteraad om wensen ten aanzien van de inrichting en invulling van het coalitieakkoord te expliciteren;
3. Handvatten te bieden voor het opstellen van het aankomende coalitieakkoord;
4. Inzicht te geven wat mogelijk behulpzaam kan zijn bij de invulling van andere planning- en controledocumenten zoals de kadernota en de programmabegroting.

De workshop is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij het opstellen van het coalitieakkoord én is bedoeld voor de leden van gemeenteraad. Voor degene die straks betrokken zijn bij de totstandkoming van het coalitieakkoord, beoogt deze handreiking handvatten te bieden om het coalitieakkoord zodanig in te richten en in te vullen, dat het voor zowel het college van B&W als de gemeenteraad een functie als meerjarig sturingsdocument kan vervullen. Voor de gemeenteraad beoogt deze handreiking concrete aangrijpingspunten te bieden voor het expliciteren van de eisen die zij aan het toekomstige coalitieakkoord wil stellen.

De Rekenkamercommissie zal de opbrengsten van de WORKSHOP in een Rekenkamerbrief aan de raad aanbieden, zodat deze lessen meegegeven kunnen worden aan de nieuwe raad.

3. Integraal meerjarenonderzoek naar wonen Deel II Woonkwaliteit

Een fijne woning is een van de belangrijkste uitgangspunten voor een prettig leven. Dordrecht heeft groeiambitie.

Hoe haakt die ambitie aan op het vraagstuk van wonen? Hoe is het gesteld met:

- Beschikbaarheid
- Betaalbaarheid
- Kwaliteit: onderhoud en duurzaamheid, passendheid bij leefsituatie van woningen in Dordrecht?

Welke vraagstukken zijn er, en hoe acteert de gemeente daar samen met haar stakeholders op? De Rekenkamercommissie is voornemens in een "drieluik" onderzoek te doen naar deze drie aspecten van het wonen.

Het eerste deel, wat we onderzocht hebben in 2021, betrof de beschikbaarheid van woningen: zijn er genoeg of te weinig en waar blijkt dat uit? We hebben onze focus gehad op de "outcome" van het woonbeleid:

- Welke effecten zien wij voor de bewoners? Hebben alle mensen met diverse inkomenscategorieën evenveel kans of is er een groot verschil tussen de mensen die op de sociale huurmarkt zijn aangewezen versus de mensen die op de vrije markt kopen of huren? Welke visie heeft de gemeente daarop en welke plannen zijn er om de beschikbaarheid op peil te krijgen of te houden?
- Hoe verloopt de samenwerking met de stakeholders en de regio en hoe wordt de gemeenteraad betrokken?
- Welke effecten zijn te zien op beschikbaarheid sinds het gewijzigde rijksbeleid ten aanzien van langer thuis (ouderen), eerder thuis (mensen uit o.a. de maatschappelijke opvang) en opnieuw thuis (statushouders)? En welke resultaten heeft de gemeente al geboekt om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden?

Dit onderzoek is begin 2022 gepubliceerd.

In fase twee onderzoekt de Rekenkamercommissie de woonkwaliteit. Het gaat daarbij over onderhoud en kwaliteit. De centrale focus zal liggen op de opdracht rond het verduurzamen van woningen. Er liggen landelijke opgaven ten aanzien van verduurzaming vast in het Klimaatakkoord.

Isolatie, van het aardgas af, samen energie opwekken et cetera. De doelstellingen gelden - naast gebouwen, die we in dit onderzoek voor zover mogelijk achterwege laten- voor zowel koop- als huurwoningen.

De belangrijkste afspraken op het vlak van de wijkgerichte aanpak zijn bijvoorbeeld:

- Gemeenten krijgen een centrale rol. Samen met bewoners en gebouweigenaren bepalen zij per wijk wat de beste oplossing is voor warmte en stroom: warmtenetten, warmtepompen, volledig elektrisch of nog anders.
- Gemeenten leggen uiterlijk in 2021 de volgorde en het tijdpad vast waarin wijken worden aangepakt. Dat kan elke vijf jaar worden aangepast. In dat plan staat ook hoe bewoners erbij worden betrokken.
- Er komen proeftuinen Aardgasvrije Wijken en 'startmotorprojecten'. Die vormen een opstap naar standaardisering van bouwtypes en aanpak. Dat leidt tot lagere kosten.
- Er zijn afspraken dat er meer duurzame warmte en groen gas komt.
- Nieuwbouw (die vergund is na 1 juli 2018) krijgt geen gasaansluiting meer, tenzij dat niet anders mogelijk is.

Daarnaast zijn er ook afspraken voor de huursector, financiële en algemene afspraken. De Rekenkamer richt zich in dit onderzoek in ieder geval op de volgende vragen:

1. Wat is de visie en strategie van Dordrecht op deze langetermijndoelen?
2. (Hoe) hebben deze doelen een plek in bestaande plannen?
3. (Hoe) hebben deze doelen een plek in het nieuwe coalitieakkoord?
4. (Hoe) worden de langetermijndoelen vertaald in Dordtse doelen?
5. (Hoe) beweegt Dordrecht zich in de richting van deze langetermijndoelen? Wat is de aanpak, wat is de voortgang, welke prioriteit wordt eraan gegeven?
6. (Hoe) stuurt en controleert de gemeenteraad daarop?
7. Welke kansen en bedreigingen, sterktes en zwaktes zijn waar te nemen en hoe wordt hiermee omgegaan?

4. Een bereikbare stad

Het coalitieakkoord 2018 - 2022 van de gemeente Dordrecht laat een duidelijke ambitie zien op het gebied van bereikbaarheid:

“Een stad waar reizigers langs heldere routes en met betrouwbare reistijden makkelijk in en uit kunnen reizen, is een stad waar bedrijven zich willen vestigen en mensen willen wonen en werken. Bij een verdere verstedelijking is het van belang kwaliteiten van Openbaar Vervoer, auto en fiets zo slim mogelijk te combineren. Een fijnmazig OV-netwerk in de stad, meer vervoer over water, en ruimte voor de fiets zorgen ervoor dat voor kortere afstanden de auto niet nodig is. Dat houdt de stad én de regio bereikbaar en leefbaar”

In het coalitieakkoord wordt dit verder uitgewerkt met een aantal concrete maatregelen, bijvoorbeeld:

“We investeren in 2 belangrijke OV-knopen: het Centraal Station en de halte(ontwikkeling) Campus Leerpark/Gezondheidspark.

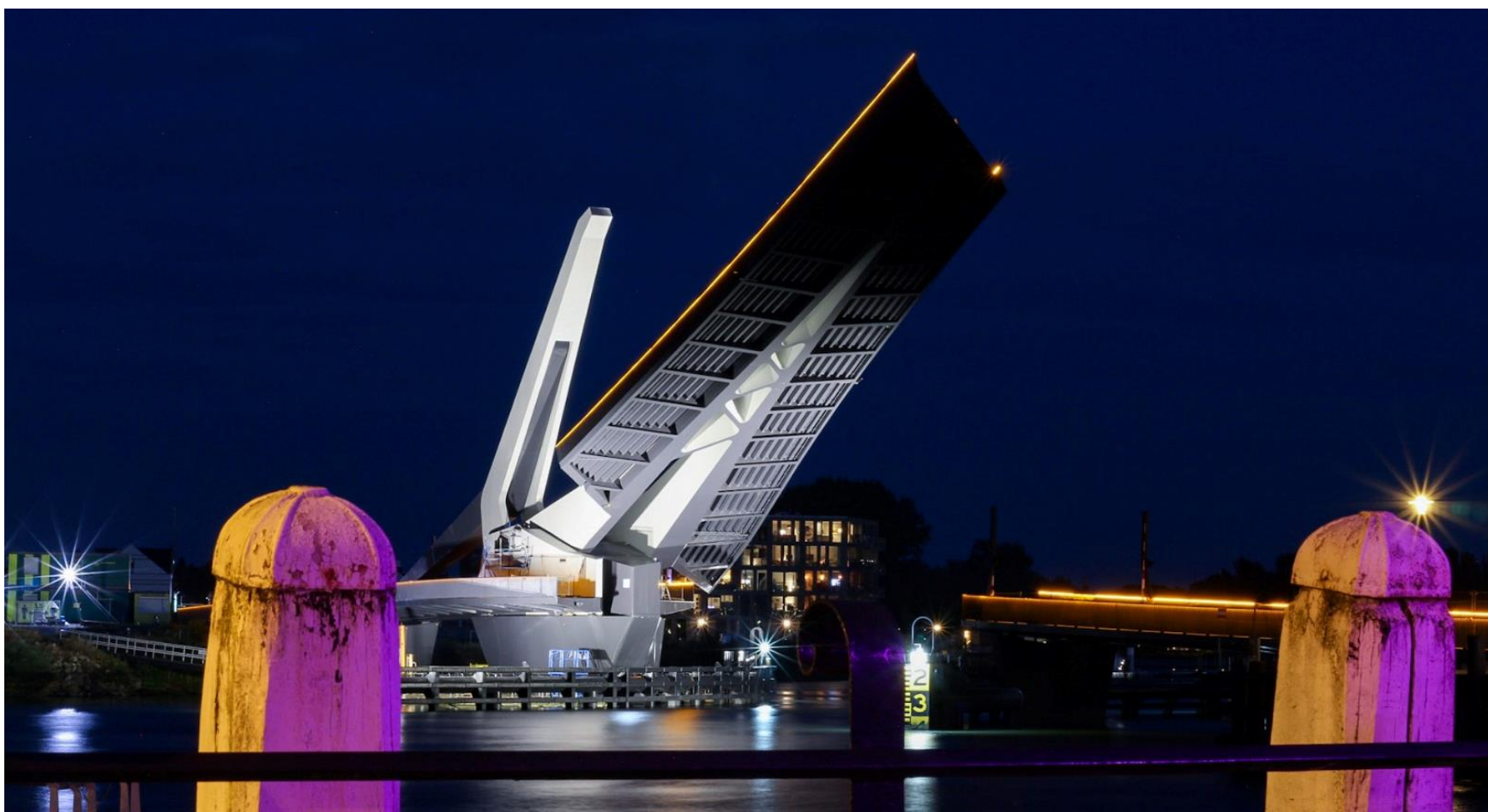
De bereikbaarheid van de binnenstad staat onder druk. Ter voorbereiding van de nieuwe bus-concessie (2018/2019) onderzoeken we hoe we de verbinding tussen parkeerterrein Weeskinderendijk en het centrum kunnen verbeteren.

We continueren het gratis busvervoer voor 65+ (met een beperkte eigen bijdrage), waarmee we 65-plussers stimuleren erop uit te gaan, het gebruik van OV bevorderen en de verkeersdruk in het centrum beperken.

We sturen hierbij aan op scherpere prijsafspraken met de vervoerder en onderzoeken of gratis busvervoer onderdeel kan worden van de Dordtpas en zo ook voor andere relevante doelgroepen beschikbaar komt.”

Prins Clausbrug- Foto Gert-Jan de Wit

De Rekenkamercommissie Dordrecht onderzoekt in 2022 wat de stand van zaken is rond de bereikbaarheid van de stad Dordrecht.

Het is niet alleen de ambitie te toetsen of en hoe de maatregelen uit het coalitieakkoord zijn uitgevoerd. Daarnaast is er de wens van de Rekenkamercommissie te achterhalen wat de ontwikkelingen zijn in de regionale vervoersbehoeften en in hoeverre de beleidsvoornemens hier op aansluiten. Met de uitkomsten van het onderzoek wordt de gemeenteraad in staat gesteld te beoordelen of de ambities uit de periode 2018 -2022 zijn gerealiseerd maar helpen ook bij het beoordelen van de maatregelen zoals die worden geformuleerd in het akkoord 2022 – 2025: zijn deze voldoende, sluiten deze aan op de behoeften en zijn die effectief.

De bereikbaarheid van Dordrecht is belangrijk. Inwoners willen snel van en naar huis kunnen reizen. Scholen, winkels en ziekenhuizen moeten goed bereikbaar zijn. Ook ondernemers willen dat klanten en bezoekers hen goed kunnen bereiken.

Voor alle verplaatsingen kun je in Dordrecht kiezen uit een breed pakket aan mogelijkheden. Naast auto en fiets is er het OV en kan er zelfs gekozen worden voor een boot. Duidelijk is dat burgers zich vaak en meer dan ooit verplaatsen. Niet alleen met de auto maar ook met de fiets.

De Rekenkamercommissie wil weten of er zicht is op al deze verplaatsingen en in hoeverre het gemeentelijke beleid aansluit bij deze behoeften.

Is er bijvoorbeeld zicht op het aantal verplaatsingen, wat het reisdoel is en welk vervoermiddel wordt gebruikt. En in hoeverre wordt deze kennis gebruikt voor het richten van gemeentelijke investeringen? Bestaat er een verkeerscirculatieplan en wordt dit gekoppeld aan ontwikkelingen rond het OV? In welke mate is dit toekomstbestendig?

De uitkomsten van deze analyse worden gekoppeld aan de beleidsmaatregelen vanaf 2018, hun effecten en de informatievoorziening aan de gemeenteraad.

5. Nog te bepalen in overleg met de nieuwe gemeenteraad

In het najaar van 2022 wil de Rekenkamercommissie een begin maken met een onderzoeksonderwerp dat wordt bepaald op basis van de behoefte van de nieuwe gemeenteraad. Op 16 maart 2022 wordt de nieuwe gemeenteraad gekozen.

De Rekenkamercommissie wil het jaarprogramma voor 2022 nog niet volplannen maar tijd reserveren voor een nog te bepalen onderzoek.

Het onderwerp voor dit onderzoek wordt bepaald op basis van gesprekken met de nieuwe raad en de nieuwe raadsleden. Op die manier wil de Rekenkamercommissie de verbinding blijven zoeken met de gemeenteraad en benadrukken dat Rekenkameronderzoek een instrument is van en voor de gemeenteraad.

Stembureau bij station Dordrecht – Foto: Arco van der Lee

6. DoeMee onderzoek NVVR naar de verduurzaming van overheidsgebouwen

Dit jaar ligt de focus van het DoeMee onderzoek van de NVVR op de verduurzaming van overheidsgebouwen. Er moet nog een verdieping komen v.w.b.t. de onderzoeksopzet. Aan de hand daarvan bepalen wij of we deelnemen. De verwachting is dat we daar in kwartaal III meer duidelijkheid over hebben.

Huis van Stad en Regio Dordrecht door Schmidt Hammer Lassen

Bijlage 1 Selectiecriteria uit Reglement van orde

Het Reglement van orde van Rekenkamercommissie kent zeven selectiecriteria:

1. Er is sprake van aanmerkelijke maatschappelijke relevantie.
2. Het onderwerp heeft een hoog (potentieel) leereffect.
3. Er is sprake van een aanmerkelijk financieel, organisatorisch of bestuurlijk belang.
4. Er is sprake van twijfels aan de kwaliteit van de informatievoorziening aan de raad.
5. Er is sprake van twijfels aan doeltreffendheid.
6. Er is sprake van twijfels aan doelmatigheid.
7. Er is sprake van twijfels aan rechtmatigheid.

